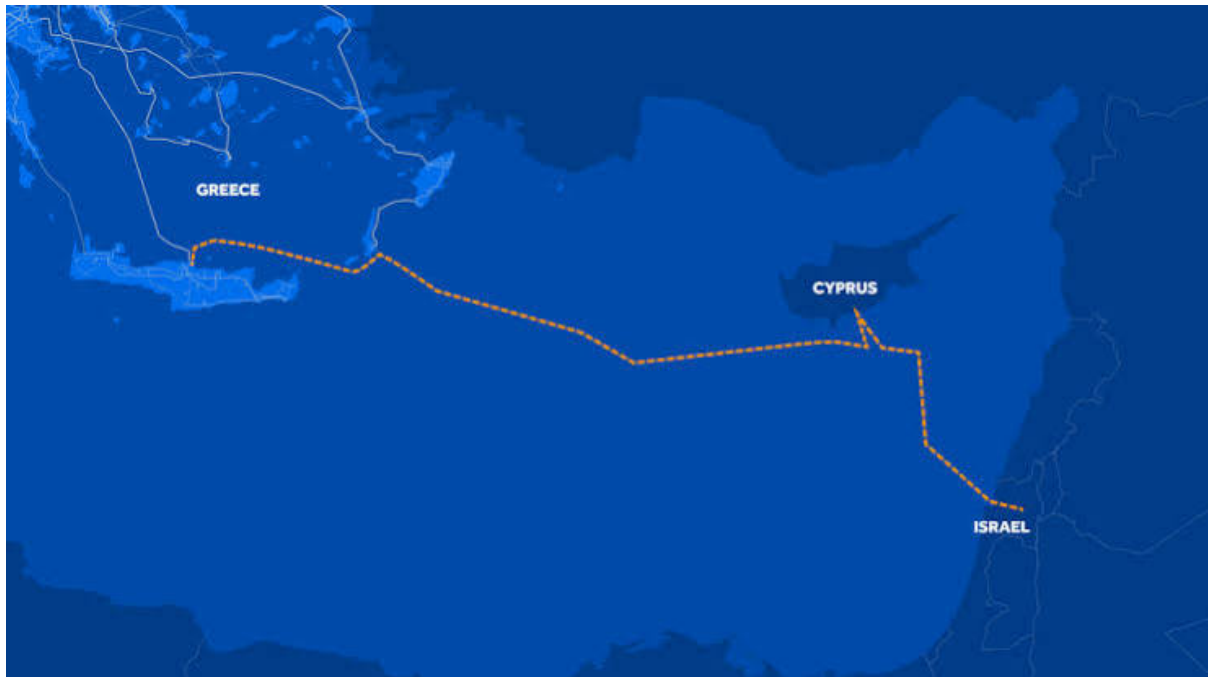


GSI-Γιατί η Υποχώρηση είναι Παγίδα-η Απάντηση της Ελλάδας



Σύγχυση έχει προκαλέσει η φήμη, ότι η κυβέρνησή μας σκέφτεται να μετακινήσει το υποθαλάσσιο ηλεκτρικό καλώδιο GSI, που θα συνδέει την Ελλάδα με την Κύπρο και το Ισραήλ, το οποίο θα ξεκινάει από την Κρήτη (περιοχή της Κορακιάς) και θα κατευθύνεται ανατολικά προς την Κύπρο (περιοχή της Κοφίνου). Το κρίσιμο σημείο είναι, ότι η πορεία αυτή περνάει νότια της Κάσου, της Καρπάθου και της Ρόδου, δηλαδή μέσα από τη θαλάσσια ζώνη της Ανατολικής Μεσογείου, την οποία η Τουρκία διεκδικεί παράνομα ως δική της υφαλοκρηπίδα, βάσει του εξίσου παράνομου τουρκολιβυκού μνημονίου.

Μάλιστα, σύμφωνα με πολλά δημοσιεύματα, πρόκειται για ιδέα της γαλλικής εταιρείας “Meridiam”, η οποία κατέχει το 66% του έργου, με σκοπό να μειωθεί το γεωπολιτικό ρίσκο και να αποφευχθεί μια νέα στρατιωτική ή διπλωματική κρίση με τα τουρκικά πολεμικά πλοία, σε περίπτωση που αυτά παρεμπόδιζαν τα ερευνητικά σκάφη πόντισης.

Αν και αυτό το σενάριο έχει επισήμως διαψευστεί από την ελληνική κυβέρνηση, μέσω του κυβερνητικού εκπροσώπου και του Υπουργού Ενέργειας, κ. Παπασταύρου, είναι σημαντικό να εξετάσουμε για ποιον λόγο δεν ωφελεί τη χώρα μας μια τέτοια κίνηση επαναχάραξης.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί πως η ολοκλήρωση ενός τέτοιου έργου θα φέρει τη χώρα μας σε ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση, καθώς πρόκειται για ένα εγχείρημα μεγάλης γεωστρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Η Ελλάδα μετατρέπεται στον κύριο ενεργειακό κόμβο της ΝΑ Μεσογείου, ενώ ταυτόχρονα αποκτά υποστήριξη από την Ε.Ε. (λόγω εμπλοκής της Γαλλίας) και θωράκιση από έναν εξίσου σημαντικό σύμμαχο στη Μέση Ανατολή, το Ισραήλ. Αμέσως, αποδυναμώνονται οι τουρκικές διεκδικήσεις και το παράνομο τουρκολιβικό μνημόνιο. Επίσης, μπαίνει ένα τέλος στον ενεργειακό αποκλεισμό της Κύπρου, ενισχύοντας τον άξονα Αθήνας-Λευκωσίας.

Παρόλα αυτά, με την επαναχάραξη της διαδρομής του καλωδίου από σημείο που δεν εμπλέκει την Τουρκία, η Ελλάδα φαίνεται να υποχωρεί, γεγονός που εγκυμονεί πολύ σημαντικές συνέπειες. Αρχικά, με μια τέτοια κίνηση, η Ελλάδα φαίνεται έμμεσα να αποδέχεται και να αναγνωρίζει τις παράνομες ενέργειες της Άγκυρας και το τουρκολιβικό μνημόνιο. Δηλαδή, να αναγνωρίζει *de facto* ότι η περιοχή εκείνη ανήκει νόμιμα στην Τουρκία. Με αυτόν τον τρόπο, η Τουρκία παίρνει θάρρος, με κίνδυνο να ασκεί ακόμη πιο συχνά βέτο σε οποιαδήποτε μελλοντική ενέργεια γίνει στην περιοχή. Ταυτόχρονα, αυτό θα μπορούσε να φέρει την Κύπρο σε δυσμενή θέση, αφού η υποχώρηση της Αθήνας θα άφηνε τη Λευκωσία εκτεθειμένη μπροστά στην τουρκική πίεση.

Δεύτερον, δεδομένου ότι αυτό το έργο ξεκίνησε ως ένα αυτόνομο ευρωπαϊκό έργο, η υποχώρηση της Ελλάδας και η ανικανότητα υπεράσπισής του θα δημιουργούσαν ρήξη στις σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ των υπεύθυνων χωρών.

Τέλος, θα δημιουργούνταν μεγάλα τεχνικά και οικονομικά προβλήματα. Είναι πολύ πιθανό η επαναχάραξη να καθυστερούσε ακόμη περισσότερο την υλοποίηση του έργου, με πιθανή αύξηση του κόστους, η οποία στη συνέχεια θα επιβάρυνε ακόμα πιο πολύ τους καταναλωτές, οδηγώντας τελικά στην απώλεια της χρηματοδότησης από την Ε.Ε., καθώς η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί το έργο ακολουθώντας αυστηρά χρονοδιαγράμματα.

Αυτό που μπορεί να κάνει η χώρα μας για να αποφύγει την πολεμική σύρραξη με την Τουρκία, είναι να εφαρμόσει τη στρατηγική της «Εξυπνης Ίσχύος» (Smart Power), η οποία συνδυάζει την αποτρεπτική ισχύ των ένοπλων δυνάμεων, με τη διεθνή νομιμότητα και τις συμμαχίες.

Περίληπτικά, ο όρος της “Εξυπνης Ίσχύος” επινοήθηκε το 2003 από τον Αμερικανό καθηγητή του Χάρβαρντ, Τζόζεφ Νάι. Εισήγαγε αυτή την έννοια, για να

περιγράψει την ικανότητα ενός κράτους να συνδυάζει αποτελεσματικά τις δύο βασικές μορφές ισχύος, τη “Σκληρή Ισχύ” (Hard Power) και την “Ήπια Ισχύ” (Soft Power), με το σκεπτικό ότι η μία μορφή ισχύος από μόνη της δεν αρκεί για να φέρει αποτέλεσμα στον σύγχρονο κόσμο.

Επιστρέφοντας στη δική μας περίπτωση και εφαρμόζοντας την παραπάνω θεωρία, η Ελλάδα δεν θα πρέπει να υποχωρήσει φοβισμένη, αλλά ούτε και να επιδιώξει τυφλά μια πολεμική σύρραξη. Αντιθέτως, χρειάζεται να χρησιμοποιήσει τις διεθνείς συμμαχίες και το διεθνές δίκαιο, για να νομιμοποιήσει την παρουσία των πολεμικών της πλοίων, τα οποία θα προστατεύουν το έργο ωσότου ολοκληρωθεί.

Πιο συγκεκριμένα, μέσω της διπλωματικής οδού, η Ελλάδα κατέχει νομική υπεροχή μέσω NAVTEX, αφού την εκδίδει αποκλειστικά εντός των ορίων της δικαιοδοσίας της, ακολουθώντας το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Έτσι, η Ελλάδα δείχνει για ακόμη μια φορά ότι ακολουθεί το Διεθνές Δίκαιο, σε αντίθεση με την Τουρκία.

Επίσης, από τη στιγμή που το έργο αφορά άμεσα και τη Γαλλία, η χώρα μας θα μπορούσε να ζητήσει διπλωματική ή ακόμη και ναυτική συνδρομή από το Παρίσι, καθώς η οποιαδήποτε παρεμπόδιση επηρεάζει γαλλικά αλλά και ευρωπαϊκά συμφέροντα. Η οποιαδήποτε επίθεση της Τουρκίας δεν θα πρέπει να επικοινωνείται ως στρεφόμενη αποκλειστικά κατά της Ελλάδας, αλλά κατά ολόκληρης της Ε.Ε.

Περνώντας και στη στρατιωτική ισχύ, είναι απαραίτητο η Ελλάδα να στείλει συνοδεία μονάδων του πολεμικού ναυτικού σε κοντινή, αλλά διακριτική απόσταση. Έτσι, στέλνει ηχηρό μήνυμα στην Άγκυρα ότι δεν αφήνει το έργο απροστάτευτο, ενώ παράλληλα θα μπορούσε να αξιοποιήσει τον νέο της εξοπλισμό, εφόσον αυτό κριθεί κατάλληλο.

Σημαντική θα ήταν και η βοήθεια από το Ισραήλ, εφόσον το έργο αφορά άμεσα και το ίδιο, με την παροχή ναυτικής και στρατιωτικής βοήθειας. Με τη μεγάλη διπλωματική του επιρροή στην Ουάσινγκτον και την εξαιρετική πολεμική του τεχνογνωσία, η Τουρκία θα σκεφτεί πολύ σοβαρά την οποιαδήποτε εμπλοκή της.

Συνοψίζοντας, η υλοποίηση της ηλεκτρικής διασύνδεσης GSI δεν αποτελεί μια απλή τεχνική ή ενεργειακή πρωτοβουλία, αλλά συνιστά μια κρίσιμη εθνική δοκιμασία γεωπολιτικής ωριμότητας. Η Ελλάδα καλείται να αποδείξει, ότι δεν θα υποκύψει σε παράνομες αξιώσεις, ούτε θα παρασυρθεί σε αλόγιστες αντιπαραθέσεις. Υιοθετώντας

την προσέγγιση της «Έξυπνης Ισχύος» (Smart Power), η οποία συνδυάζει τη διεθνή νομιμοποίηση, τις ισχυρές συμμαχίες και την αποφασιστική ναυτική αποτροπή, η Αθήνα μπορεί να διαφυλάξει τα κυριαρχικά της δικαιώματα, να προστατεύσει την Κύπρο και να εδραιώσει οριστικά τη θέση της ως βασικού ενεργειακού και γεωστρατηγικού πυλώνα στην Ανατολική Μεσόγειο.



Μαριτίνα Βεζυρτζή

Πολιτικός Επιστήμονας, Αναλύτρια Διεθνών
Συγκρούσεων και Ασφάλειας

Μέλος του ΕΛΙΣΜΕ